

Böl - Parçala - Yut!

Mehmet Akif, doğma büyüme İstanbullu olmakla beraber aslen Arnavuttur. Osmanlının son döneminde, devlet içinde yer alan bazı unsurlar, müstakil devlet kurmak peşinde koştular, ama hiç de mutlu olamadılar. Osmanlı günlerini mumla arar hale geldiler.

Mehmet Akif, bunu bir şiirinde şöyle anlatır:

*Türk Arapsız yaşamaz, kim ki 'yaşar' der delidir,
Arab'ın, Türk ise hem sağ gözü, hem sağ elidir.
Veriniz baş başa; zira sonu hüsrân-ı mübin,
Ne hükûmet kalıyor ortada, billahi ne din!
'Medeniyet' size çoktan beridir dış biliyor;
Evvla parçalamak, sonra da yutmak diliyor.
Arnavutlar size ibret olacakken hâlâ,
Ne bu şûride siyaset, ne bu fasid dava?
Görmüyor gittiği yanlış yolu, zannım, çoğunuz,
Size rehberlik eden haydudu artık kovunuz!
Bunu benden duyunuz, ben ki evet Arnavudum...
Başka bir şey diyemem... İşte perişan yurdum!..”*

*“Ey bu vatan gençleri!
Frenkleri taklide çalışmayınız!”*

“Ey Bu Vatan Gençleri!”

Bazıları hitap ederken belli bir milleti hedef alır, konuşur. Bediüzzaman Said Nursi ise gençlere şöyle hitap eder:

“Ey bu vatan gençleri! Frenkleri taklide çalışmayınız! Âyâ, Avrupa'nın size ettikleri hadsiz zulüm ve adavetten sonra, hangi akıl ile onların sefahet ve bâtil efkârlarına ittiba edip emniyet ediyorsunuz? Yok! Yok! Sefihane taklid edenler, ittiba değil, belki şuursuz olarak onların safına iltihak edip kendi kendinizi ve kardeşlerinizi i'dam ediyorsunuz. Âgâh olunuz ki, siz ahlâksızcasına ittiba ettikçe, hamiyet davasında yalancılık ediyorsunuz! Çünkü şu surette ittibanız, milliyetinize karşı bir istihfaftır ve millete bir istihzadır!” (Lem'alar, s. 120)

Bediüzzaman'ın gençlere bu hitabında bir ırk ismi vermeden “Ey bu vatan gençleri” demesi çok anlamlıdır. Çünkü eskiden beri hicretlerle pek çok milletin gelip geçtiği veya yerleştiği bu mübarek vatan, günümüzde de farklı milletler beraberce yaşamaktadır. Hepsini tek bir isimde toplamak mümkün değildir. Toplamaya çalışanlar da muvaffak olamamışlardır. Yüzde doksan küsur Müslüman olan bu cennet vatanın evladını bir araya getiren bağ, İslâmiyettir. Bayram ve Cum'a namazlarında, yedisinden yetmişine, liberalinden radikaline her türlü insanın, camilerde kardeşçe bir araya gelmesi bunun bir ispatıdır.

“Ben milliyetimizi yalnız İslâmiyet biliyorum.”
Bediüzzaman Said Nursî

İslâm Milliyetçiliği

Bediüzzaman Said Nursi, İslâmî açıdan milliyetçiliği şöyle değerlendirir:
"Milliyetimiz bir vücuttur. Rubu İslâmiyet, akli Kur'ân ve imandır."
(Münazarat, s. 99)

Bilindiği gibi, bir vücudun ruhu olmasa o vücut bir işe yaramaz, akli olmasa çılgınca işler yapar. Onun gibi, müsbet manada bir milliyetçiliğin de ruhu İslâmiyet, akli Kur'an ve imandır.

Bir Müslüman hangi ırka mensup olursa olsun İslâmiyetten ruh alır ve almalıdır. Mesela, günümüzde Macarlar ve Bulgarların bir kısmı Türk olmalarına rağmen İslâmiyetten ruh almadıklarından Türklükle de pek bağları kalmamıştır.

Öte yandan, bir Müslüman mücerret kendi aklıyla değil Kur'an'ın ölçülerine göre ölçer, biçer ve meseleleri değerlendirir. Mesela kendi akli ona kendi milletinden olanları daha üstün gösterebilir.

Ama Kur'an'a baktığında üstünlüğün takva ile olduğunu görür, kendi aklına göre değil Kur'an'a göre değerlendirir.

Peygamberlerin çoğunun doğuda, felsefecilerin çoğunun batıda çıkması, doğuyu ayağa kaldıracak esasın din olduğuna kaderin bir işareti gibidir.

Doğuda Din Gerçeği

“Doğu” denildiğinde daha çok İslâm âlemi, “Batı” denildiğinde ise hristiyan dünyası hatıra gelir.

Her milletin kendine has özellikleri olabilmektedir. Mesela, batı toplumlarına nisbetle doğuda din daha ön plandadır. Bediüzzaman Said Nursi, Birinci Millet Meclisinde bir beyanname neşreder. Bu beyannamede dikkat çektiği hususlardan biri de halkımızın batı milletlerinden farkıdır. İdarecilerin bu farkı görmeleri ve ona göre icraatlarda bulunmaları gerekir. Said Nursi şunları nazara verir:

"Bu İslâm milletinin cemaatleri, gerçi bir cemaat namazsız kalsa, fâsık da olsa yine başlarındakini dindar görmek ister. Hattâ doğu illerinde bütün memurlara dair en evvel sordukları sual bu imiş: "Acaba namaz kılıyor mu?" derler. Namaz kılsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa, ne kadar muktedir de olsa nazarlarında müttehemdir.

Bir zaman, Beyt-üş Şebab aşiretlerinde isyan vardı. Ben gittim, sordum: "Sebep nedir?" Dediler ki: "Kaymakamımız namaz kılmıyordu, rakı içiyordu. Öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?" Bu sözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkiya idiler." (*Mesnevi-i Nuriye*, s. 99-100)

*“Girmeden tefrika bir millete düşman giremez.
Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez.”*

M. Akif Ersoy

Türkler ve Kürtler

Kendisi Bitlis'te dünyaya gelen, ömrünün büyük bir kısmını Türkler içinde geçiren ve eserlerini Türkçe olarak yazan Bediüzzaman'a göre

Kürtler,

- Türklerin hakiki bir vatandaşı
- Eskiden beri onların cihad arkadaşıdır. (*Mektubat*, s. 430)

Türkler ise,

- İslâm ordularının en kahramanı, (*Lem'alar (Osm.)*, s. 757)
- İslâmiyetin kahraman bayraktarıdır. (*Emirdağ Lahikası II*, s.103)

Bediüzzaman, 1908 yılındaki meşrutiyet sonrasında neşrettiği Nutuk isimli eserinde, günümüze hayli benzeyen o günün şartları içinde muhataplarına şöyle der:

"Türkler bizim aklımız, biz de onların kuvveti. Mecmuumuz bir iyi insan oluruz."

Bir şair ve bir hattat beraber gezerlermiş. Bu samimiyetin sırrı sorulduğunda şöyle cevap vermişler:

"Birimiz okumayı biliyor, diğeri yazmayı. Ayrı ayrı olunca noksan oluyoruz. Ama bir araya gelince birbirimizi tamamlıyoruz, oluyoruz, okur - yazar."

Her milletin kendine has bazı karakterleri vardır. Bu özellikler milletin her ferdinde aynen olacak demek değildir. Ama o millet toptan değerlendirildiğinde o karakter kendini gösterir. Bediüzzaman, bu ifadesinde iki milletin bariz özelliklerine dikkat çekerek beraberliğin lüzumunu anlatmıştır.

Bediüzzaman'ın Celal Bayar ve Adnan Menderes'e gönderdiği mektubundan bir parça

1 1960 yılında vefat eden Bediüzzaman Said Nursi, vefatına yakın yıllarda yazdığı bir mektupta, zamanın cumhurbaşkanı ve başbakanına bir mektup yazar. Bu mektupta, günümüzün hâlâ halledilmemiş bazı problemlerine reçeteler bulmak mümkündür. Said Nursi, şunları söylemektedir:

"Altmış beş sene evvel Câmi-ül Ezher'e gitmek istiyordum. 'Âlem-i İslâm'ın medresesidir' diye, ben de o mübarek medresede bir ders almaya niyet ettim. Fakat kısmet olmadı. Cenab-ı Hak rahmetiyle bir fikir ruhuma verdi ki: Câmi-ül Ezher Afrika'da umumi bir medrese olduğu gibi; Asya, Afrika'dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir dârülfünun, bir İslâm üniversitesi Asya'da lâzımdır. Tâ ki İslâm kavimlerini, meselâ Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan'daki milletleri, menfî ırkçılık ifsad etmesin. Hakikî, müsbet ve kudsî ve umumî hakiki milliyet olan İslâmiyet milliyeti ile Kur'anın bir kanun-u esasîsinin tam inkişafına mazhar olsun. Ve felsefe fenleri ile dini ilimler birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakikatleriyle tam musalaha etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mekteb ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin diye doğu illerinin merkezinde hem Hindistan, hem Arabistan, hem İran, hem Kafkas, hem Türkistan'ın ortasında Medreset-üz Zehra manasında, Câmi-ül Ezher üslûbunda bir dârülfünun; hem mekteb, hem medrese olarak bir üniversite için, tam ellibeş senedir Risale-i Nur'un hakikatlerine çalıştığım gibi, ona da çalışmışım.

En evvel bunun kıymetini -Allah rahmet etsin- Sultan Reşad takdir edip yalnız binasını yapmak için yirmi bin altun lira verdiği gibi, sonra ben 1. Dünya Savaşındaki esaretimden döndüğüm vakit, Ankara'da mevcut 200 meb'ustan 163 meb'usun imzası ile 150 bin lira, o zaman paranın kıymetli vaktinde, aynı o üniversite için vermeyi kabul ve imza ettiler. Mustafa Kemal de içinde idi. Demek, şimdiki para ile beş milyon liraya yakın bir tahsisat vermekle, tâ o zamanda böyle kıymetdar bir üniversitenin tesisine her şeyden ziyade ehemmiyet verdiler. Hattâ dinde çok lâkayd ve batılılaşmak ve geleneklerden sıyrılmak taraftarı bulunan bir kısım milletvekilleri dahi onu imza ettiler.

Yalnız onlardan ikisi dediler ki: "Biz şimdi an'anevî ve dinî ilimlerden ziyade batılılaşmaya ve medeniyete muhtacız."

Ben de cevaben dedim: "Siz, farz-ı muhal olarak, hiçbir cihette ihtiyaç olmasa da ekser peygamberlerin Asya'da, Doğuda çıkması ve ekser feylesofların Batıda gelmelerinin delaletiyle; Asya'yı gerçek anlamda ilerletecek, fen ve felsefenin tesirlerinden ziyade din hissi olduğu halde, bu fitrî kanunu nazara almayarak batılılaşmak namıyla İslâmî gelenekleri bıraksanız ve dine dayanmayan bir esas yapsanız dahi, dört-beş büyük milletlerin merkezinde olan doğu illerinde millet, vatan selâmeti için dine, İslâmîyet'in hakikatlarına kat'iyen taraftar olmak, size lâzım ve elzemdır. Binler misallerinden bir küçük misal size söyleyeceğim: Ben Van'da iken, hamiyetli Kürd bir talebeme dedim ki: "Türkler İslâmîyete çok hizmet etmişler. Sen onlara ne niyetle bakıyorsun?"

Dedi: "Ben Müslüman bir Türk'ü, fâsık bir kardeşime tercih ediyorum. Belki babamdan ziyade ona alâkadarım. Çünkü tam imana hizmet ediyorlar."

Bir zaman geçti o talebem, ben esarete iken, İstanbul'da mektebe girmiş. Esaretten geldikten sonra gördüm. Bazı ırkçı öğretmenlerden aldığı aks-ül amel ile, o da Kürdçülük damarı ile başka bir mesleğe girmiş. Bana dedi: "Ben şimdi gayet fâsık, hattâ dinsiz de olsa bir Kürd'ü, sâlih bir Türk'e tercih ediyorum."

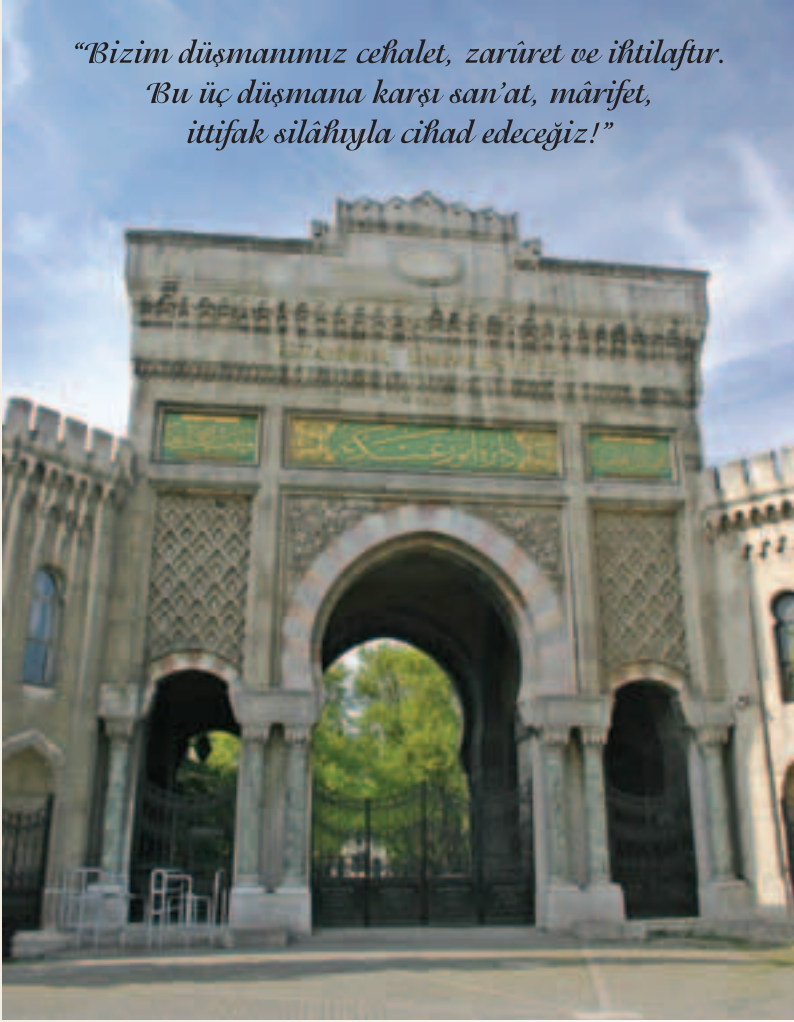
Sonra ben onu birkaç sohbette kurtardım. Tam kanaatı geldi ki: Türkler, bu İslâm milletinin kahraman bir ordusudur.

Ey sual soran milletvekilleri! Şarkta beş milyona yakın Kürd var. Yüz milyona yakın İranlı ve Hindliler var. Yetmiş milyon Arab var. Kırk milyon Kafkas var. Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere, bu talebenin Van'daki medreseden aldığı dinî ders mi daha lâzım? Veyahut o milletleri karıştıracak ve ırkdaşlarından başka düşünmeyen ve İslâm kardeşliğini tanımayan sırf felsefi ilimleri okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hali mi daha iyidir? Sizden soruyorum!"

İşte bu cevabımdan sonra, an'ane aleyhinde ve her cihetle batılılaşmak fikrini taşıyanlar, kalktılar imza ettiler. İsimlerini söylemeyeceğim, Allah kusurlarını afvetsin, şimdi vefat etmişler..."

(Emirdağ Labıkası II, s. 224-225)

*“Bizim düşmanımız cehalet, zarûret ve ihtilâftır.
Bu üç düşmana karşı san’at, mârifet,
ittifak silâhıyla cihad edeceğiz!”*

Üç Düşman

“Düşman” denildiğinde daha çok dış düşmanlar akla gelir. “Cihad” denildiğinde ise genelde dış düşmanlara karşı savaş hatırlanır. Bediüzzaman Said Nursi, şu ifadesinde aynı kavramlara farklı açıdan yaklaşır:

*“Bizim düşmanımız cehalet, zarûret ve ihtilâftır.
Bu üç düşmana karşı san’at, mârifet, ittîfak silâhıyla cihad edeceğiz!”
(Tarihçe-i Hayat, s. 64)*

Cehalet, bilgisizlik; zarureti, fakirlik; ihtilaf ise ayrılıktır.

Cehaletin ilacı marifet, zaruretin ilacı sanat, ihtilafın ilacı ittîfaktır.

Cehaletten kurtulup "bilgi toplumu" olma yolunda gayret sarfetmek, ekonomik yönden güçlü olma uğraşısı vermek ve toplumdaki ayrılık pürüzlerini giderme mücadelesi yapmak mukaddes bir cihaddır.

Hiçbir İslâm toplumu, böyle bir cihaddan müstağni olamaz. Zira bu düşmanlar, hemen her devrin ve her toplumun ortak düşmanındırlar.

Hepimiz insanız